

ната, представя царь, облѣченъ съ хубави, великолепни дрехи, съ царска мантия и корона на глава; всички му се подчиняватъ, той дава заповѣди, които после отмѣня, но всичко това продължава най-много три—четири часа. Като изиграе ролята си, актьорътъ слиза отъ сцената, облича се въ своитѣ дрехи и влиза въ обикновения животъ. Временна е тази слава. Щомъ слѣзе отъ сцената, актьорътъ се усеща уморенъ, измжченъ. Този актьоръ играе ролята на царь, но въ уметѣ на хората седи авторътъ, за когото всички се произнасятъ, че е написалъ нѣщо гениално. Той си мисли, че е царь, радва се на славата, но въ сжщностъ славата принадлежи на автора, който е скритъ нѣкъде. Казвате: Ние не искаме да бждемъ автомати. — Автомати нѣма да бждете, но всички сте актьори. Всички играете чужди роли. Сжщото може да се каже и за писателитѣ. Въ свѣта не сжществува нито единъ виденъ писателъ. Който авторъ и да цитиратѣ, който писателъ и да си спомните, всички сж преписвачи. Истинскиятъ писателъ никога не умира. Той заминава за онзи свѣтъ безъ да остави гробъ на земята. А всички ония писатели, поети, държавници и учители, които сж оставили коститѣ си на земята, тѣ сж обикновени преписвачи.

Сега, като слушате да говоря така, вие не трѣбва да вадите прибързани заключения. Това показва, че човѣшкиятъ животъ не е завършенъ. Вие едва сега сте влѣзли въ великото училище на земята да учите. Хиляди поколѣния сж минали преди васъ, и хиляди поколѣния ще дойдатъ следъ васъ — всички съ свои опредѣлени идеали и стремежи. Казвате: Каква ще бжде крайната целъ на този животъ? — Единъ день, когато всички се съберете заедно, тогава ще разберете, каква е била крайната целъ на живота. Докато частитѣ на едно цѣло сж прѣснати по четиритѣ краища на земята, и една съ една не се виждатъ и разбиратъ, дотогава не може да се говори за никакъвъ край. Забележете, напримеръ, днесъ астрономитѣ се занимаватъ съ петната, които се явяватъ на слънцето, правятъ най-щателни наблюдения, изучавания и каквото видятъ, всичко отбелѣзватъ: какви и по колко петна се явяватъ, голѣмината имъ, формата имъ, бързината и направлението на тѣхното движение и т. н. Тѣ даватъ свои тълкувания, свои обяснения на всичко, което виждатъ съ своитѣ телескопи, но нито единъ астрономъ досега не е обяснилъ причинитѣ за явяването на тѣзи черни петна въ слънцето, както и тѣхното предназначение. Слън-